

Editorial

Vážení a milí čtenáři,

u zrodu monotematického čísla časopisu *Caritas et Veritas* stála stejnojmenná mezinárodní konference, která proběhla na podzim roku 2018 na půdě TF JU. V tomto čísle se objevují některé z prezentovaných příspěvků, zabývající se problematikou *Literatury jako prostředku školní edukace a výchovy ve volném čase*. Škála příspěvků byla nově obohacena o další pohledy odborné veřejnosti, jež shodně vycházejí z moderního vnímání literatury a literární výchovy a reflektují současné pedagogické trendy a vývojové tendence společnosti působící na výchovu literaturou, výchovu k literatuře a výchovu ke čtenářství.

Potřeba číst se rozvíjí pomalu a roste postupně, proto je třeba v dnešním přetechizovaném světě hledat nové cesty a způsoby, jak děti a mládež cíleně vést a motivovat ke čtení nejen ve školním prostředí, ale i ve volném čase. Čtení a čtenářství se stávají potřebnými předpoklady úspěšného profesního, společenského a osobního života.

Na úvod zazní slova jedné z našich předních odbornic v oboru španělské a hispanoamerické literatury, paní doc. PhDr. Hedviky Vydrové, nositelky španělského Řádu Isabely Katolické za šíření hispánské kultury, která má bohaté zkušenosti také jako překladatelka a editorka. Přiznám se, že oslovení paní docentky bylo z mé strany krokem zcela spontánním a zároveň opodstatněným. Tato osobnost mě provázela mým doktorským studiem, měla jsem příležitost s ní několikrát spolupracovat. Je pro mne celoživotním vzorem nejen po stránce odborné, ale i lidské. Rozhovor s doc. Vydrovou obohacuje náš pohled na současný stav literatury a literární výchovy, protože literatura se jí stala celoživotním posláním.

Jádro tvoří šest studií, které přispívají k odkrývání možností a reality procesu školní literární výchovy a literární výchovy ve volném čase. První z příspěvků, věnovaný volnočasové dimenzi literární výchovy v 21. století, naznačuje cestu, jak lze čelit dominantnímu tlaku techniky skrze návrat k tištěnému slovu a ke kritickému myšlení. Zachycuje současný stav školní literární edukace a zaměřuje se na specifické rysy literární výchovy ve volném čase. Autorka ji chápe jako funkční doplněk školní edukace, jenž může výraznou měrou přispívat ke komplexnímu rozvoji osobnosti nejen v době povinné školní docházky, nýbrž po celý lidský život. Studie G. Šarníkové vychází z kvalitativního výzkumu zaměřeného na využívání filozofického textu v mimoškolních aktivitách v kontextu osobnostního a sociálního rozvoje dětí mladšího školního věku. Z výzkumu vyplývá, že implementace koncepce filozofie pro děti spojené s průřezovým tématem do daného typu neformálního vzdělávání (zájmového kroužku) je nosným prvkem, který by mohl obohatit edukační proces. Oblast náboženského a literárního vzdělávání poodkrývá T. C. Havel, který se zaměřuje na komplementaritu náboženství a pohádky. Vychází z žánru klasické pohádky, na němž prezentuje v českém prostředí nepříliš obvyklý náboženskopedagogický diskurz. Text L. Jeníka odkazuje na stále aktuální význam antických tragédií, v nichž lze spatřovat studnici vhodných námětů pro výchovně vzdělávací oblast. Zaměřuje se na problematiku hledání podstaty lidské (tragické) přirozenosti v Aischylově antické tragédii *Oresteia*. Poslední dva příspěvky jsou

zaměřeny na autorské čtení. J. Nota nejprve odhaluje okolnosti vzniku stejnojmenné disciplíny, její zařazení do výuky konkrétní základní školy a zkušenosti získané během své osmileté praxe. Autorské čtení je vedle nácviku slohových útvarů chápáno jako vhodná alternativa pro rozvíjení klíčových kompetencí. Pohled na autorské čtení jako na fenomén osobnostní výchovy přináší příspěvek S. Sudy. Autor v něm představuje srovnávací studii psaných sebereflexí studentů autorského čtení, kategorizaci sebereflexí z pohledu osobnostního nastavení pro jednání v nečekaných situacích a studii aspektů autorské tvorby.

Varia nabízí dva příspěvky – kolektivní studii autorů A. Mojžíšové, D. Dvořáčkové a M. Bartáka, zaměřenou na problematiku komunitního bydlení pro seniory jako zdroje sociální opory a prevence sociálního vyloučení, a anglicky psaný text od Y. Vintoniv nazvaný *Godforsakenness: is a Christian Unbelief Possible?* Cílem prvního textu, pojednávajícího o komunitním bydlení pro seniory, je popsat výhody a nevýhody konceptu z pohledu obyvatel na základě výzkumu polostrukturovaných rozhovorů zrealizovaných v centrech ve vybraných zahraničních zemích. Poslední zmiňovaný cizojazyčný text se věnuje fenoménu odloučenosti od Boha z filozofické a teologické perspektivy na základě srovnání koncepcí tohoto zážitku jako klíčového prvku při hledání autentické víry z pohledu A. Camuse a C. S. Lewise.

Na závěr čísla jsou zařazeny tři recenze. Dvě pocházejí z pera M. Nakonečného (Patrick J. Deneen: *Proč selhal liberalismus*; Saul Smilansky: *Desatero morálních paradoxů*). Autorem třetí recenze je J. Sirovátka (Petr Gallus: *Pravda, univerzita a akademické svobody*). Čtenáři se také mohou seznámit se *Zprávou ze čtvrtého ročníku islamologické konference v Českých Budějovicích*, jejímž autorem je M. Klapetek.

Přeji Vám příjemné a obohacující chvíle strávené při čtení nového čísla časopisu.

Helena Zbudilová

koeditorka, členka redakční rady *Caritas et Veritas*